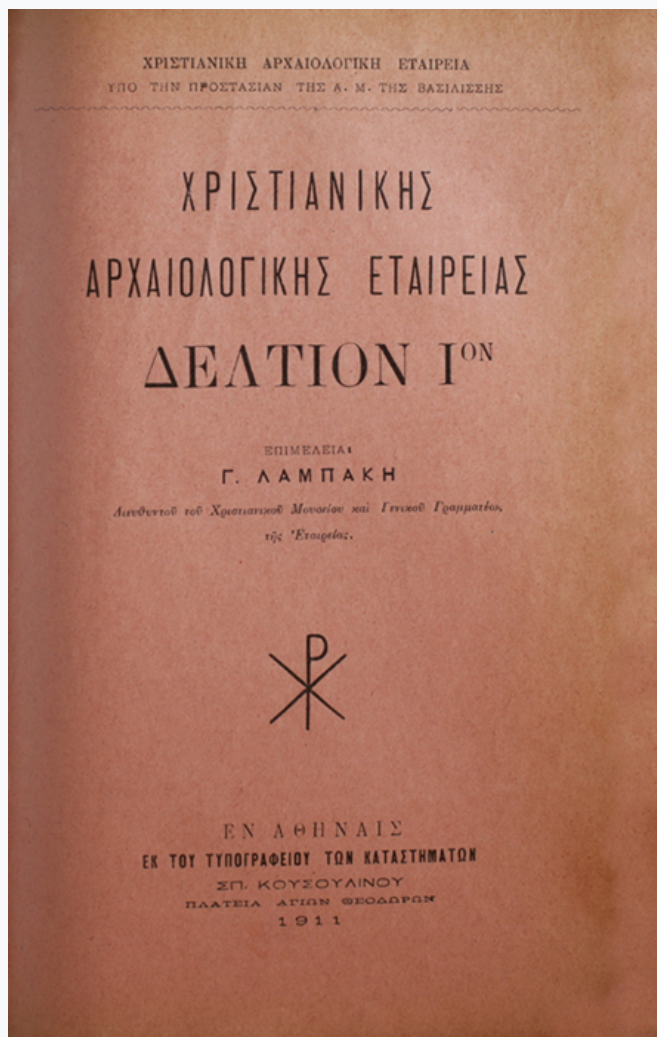

Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας

Τόμ. 10 (1911)

Δελτίον ΧΑΕ 10 (1911), Περίοδος Α'

Ο Ιερός ναός και το νεκροταφείον της εν Τεργέστη ελληνικής κοινότητος

Ιεζεκιήλ ΒΕΛΑΝΙΔΙΩΤΗΣ

doi: [10.12681/dchae.1662](https://doi.org/10.12681/dchae.1662)

Βιβλιογραφική αναφορά:

ΒΕΛΑΝΙΔΙΩΤΗΣ Ι. (2013). Ο Ιερός ναός και το νεκροταφείον της εν Τεργέστη ελληνικής κοινότητος. *Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας*, 10, 61–71. <https://doi.org/10.12681/dchae.1662>

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΧΡΗΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Ο Ιερός ναός και το νεκροταφείον της εν Τεργέστη
ελληνικής κοινότητος

Ιεζεκήλ ΒΕΛΑΝΙΔΙΩΤΗΣ

Δελτίον ΧΑΕ 10 (1911), Περίοδος Α' • Σελ. 61-71

ΑΘΗΝΑ 1911

Ο ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟΝ

ΤΗΣ ΕΝ ΤΕΡΓΕΣΤΗΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ (¹)

Οί Ἕλληγες ἐν Τεργέστη ἀνεφάνησαν τὸ πρῶτον κατὰ τὸ 1734 ἔτος, πρῶτοι δὲ οἰκισταὶ ἦσαν οἱ ἐκ Ζακύνθου Ἀδελφοὶ Μαϊνάτη, εἰς υἱὸς τῶν ὁποίων ἦτο ὁ Ἰωσήφ Μαϊνάτης ὁ εἶτα διαπρέπας ὡς λόγιος δυτικὸς ἱερεὺς καὶ συγγραφεὺς τῆς Τεργεσταίας ἱστορίας (πρβλ. Μ. Κωνσταντινίδου Ἰωσήφ Μαϊνάτης ἐν Νέα Ἡμέρα Τεργέστης ἀριθ. 1844).

Ὁ πρῶτος ἐν Τεργέστη Ἑλληνικὸς Ναὸς ἐθεμελιώθη τῷ 1751 ὁ τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, οὗ τὰ ἐγκαίτια ἐτέλεσε τῷ 1753 ὁ Μητροπολίτης Μανροβουνείου Βασίλειος, καὶ πρῶτος αὐτοῦ ἐφημέριος ἦτο ὁ ἀρχιμ. Δαμασκηνὸς Ὁμηρος ὁ ἐκ Σμύρνης.

Ἀτυχῶς μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἀνemίχθησαν καὶ Σλαβορθόδοξοι τινὲς ὑποκρίπτοντες τάχα φιλελληνισμόν, ἕως οὗ οἳτοι βία ἤρπασαν τὸν Ναὸν τοῦτον ὄν μετὰ ταῦτα πολυτελῶς ἀνεκαίνισαν.

Οἱ Ἕλληγες τὰ μάλιστα τότε εὐποροῦντες ἤγειρον νέον ναὸν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Νικολάου, οὗ ὁ θεμέλιος λίθος ἐτέθη τὸ 1784 ἔτος, τὰ δὲ ἱερὰ ἐγκαίτια ἐγένοντο τὸ 1787 ἔτος ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου πρῶην Μεθώνης Ἀνθίμου τοῦ Καρακάλου, καταφυγόντος εἰς Τεργέστην μετὰ τὴν ἀτυχῆ ἔκβασιν τῆς ἐν Πελοποννήσῳ ἐπαναστάσεως τοῦ Ὁρλώφ, συναποδράσαντος μετὰ τοῦ προὔχοντος τῆς Καλαμάτας Π. Μπενάκη. Τοῦ νέου τοῦτου Ναοῦ πρῶτος ὑπῆρξεν ἐφημέριος ὁ ἀρχιμανδρίτης Κυπριανὸς ὁ Κύπριος λόγιος κληρικὸς συγγραφεὺς τῆς ἱστορίας τῆς Κύπρου, τιμηθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀυτοκράτορος τῆς Αὐστρίας δι' ἀνωτέρον παρασίμον, διάκονος δὲ πρῶτος προσελήφθη ὁ ἐκ Βερροίας Ἰωακείμ Φώτιος, καὶ εἶτα ὁ ἐκ Γιαννιτζίης τῶν Καλαμῶν Ἰωακείμ Πολίτης.

Ὁ ναὸς οὗτος τοῦ Ἁγίου Νικολάου μέχρι τοῦ νῦν διατελεῖ ὡς τόπος λατρείας τῶν ἐνταῦθα Ἑλλήνων τὰ μάλιστα τυγχάνων περικαλλῆς. Καὶ ἕτερον δὲ Ναῖδριον εὐπρόσωπον κέκτηται ἡ κοινότης τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων ἐν τῷ

(¹) Πρβλ. καὶ Νέα Σιών Ἱεροσολ. τόμος I σελ. 373 τεῦχος Ε', καὶ τόμος I σελ. 423 τεῦχος Η', ὑπὸ Ἰεζεκιήλ Βελανιδιώτου.

ιδιαιτέρῳ αὐτῆς Νεκροταφείῳ, ἐνῷ μεγαλοπρεπῆ εἴρηται Μανσωλεῖα κατα-
δηλοῦνται τῶν ἐδῶ ὁμογενῶν τὸν πλοῦτον.

Ἐμφότερων τούτων τῶν ἱερῶν Ναῶν δημοσιεύω ὧδε τὰς ἐπιγραφάς,
τοσοῦτῳ μᾶλλον διότι παρὰ τοῖς ἐδῶ ἄρχουσιν ἐπικριτεῖ σκέψις ὅπως καταδα-
φίσωσι τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Νικολάου καὶ ἕτερον ἐτι πλέον μεγαλοπρεπῆ
ἀνεγείρωσιν, εὐπορούσης ἄγαν τῆς κοινότητος.

II

Τὸ ἔτος 1882 ἐώρτασεν ἡ κοινότης τὴν ἑκατοταετηρίδα αὐτῆς καὶ πρὸς
μνήμην ἀπεκάλυψε ἀναστηλώσασα ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Προεδρείου τὴν
δε τὴν ἐπιγραφὴν, ἣν ἐποιήσατο ὁ τότε τῆς Σχολῆς διευθυντῆς ἀοίδιμος Δ.
Ἄντωνόπουλος.

Τοῖς βάσιν αὐτῇ θεῖσι τε, καὶ πότ' ὄνυσιν ἀρίστην
εὐφροῦσιν πάντῃ, ἀνδράσι πάντ' ἀγαθοῖς,
Ἦδε Πανελλήνων τῆδ' ἐν πόλει ἰδρυθέντων
Κοινῇ ἀποικεσίῃ, φαιδρὰ ἰδοῦσ' ἔτεα
Ἦς βιοτῆς ἑκατὸν καὶ ἑορτάζουσα δὲ ταῦτα.
Ἄντ' εὐεργεσίης μνημ' ἐχάραξ' ὀλίγον.

αωπθ'.

Ἐν τῇ ἰδίᾳ αἰθούσῃ εἰς μνήμην τοῦ ἐκ Χίου βαρῶνου Ἄμβρ. Στ. Ράλλη,
ὅστις καὶ ὡς πρόεδρος τῆς κοινότητος εἰς δέκα καὶ ὀκτὼ περιόδους διατελέσας
πολλαχῶς εὐηργέτησε τὴν κοινότητα, καὶ ὑπὲρ τὰς 100 χιλ. φράγκων ἐκλη-
ροδότησεν εἰς αὐτήν, αὕτη ἡ ἐπιγραφὴ ἐπὶ μαρμάρου εὔρηται μετὰ τῆς εἰκόνης
τοῦ εὐεργέτου.

Ἄμβροσίῳ Στεφάνῳ Ράλλῃ

εὐθούλως τε καὶ διαπρεπῶς ὀκτωκαιδεκάκις τῆς κοινότητος προεδρεύσαντι,
διὰ παντός τοῦ βίου τὰ συμφέροντα αὐτῆς περὶ πολλοῦ ποιησαμένῳ
καὶ μετὰ θάνατον δωρημάτι μεγάλῳ εὐεργετήσαντι
μικρήσεως δ' ἔφεσιν πασι κατχλιπόντι
τῆνδε τὴν πλάκα
ἀδίδιου εὐχαριστίας ὀπόμενημα
το κοινόν τῶν ἐνθάδε Ἑλλήνων
ἀνέθηκεν αωπθ'.

III

Ἐν ἡρώδει τῆς κυρίας εἰσόδου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Νικολάου ἀνα-
γινώσκειται ἡ ἐξῆς ἐπιγραφὴ, πόνημα τοῦ σοφοῦ διδασκάλου Χριστοφόρου
Φιλητᾶ.

Θεῷ τρισυποστάτῳ
καὶ τῷ Ἡμετέρῳ προστάτῃ Ἀγίῳ Νικολάῳ
Ἱερὸν
Οἱ Ἕλληνες ὅπως κατὰ τὰ πάτρια θρησκειῶν ἔχουσιν,
ἐπιτρεπόντων
τῶν τῆς Αὐστρίας σεβαστῶν Αὐτοκρατόρων
τόνδε τὸν Ναὸν ἐδείξαντο ἔτει ΑΨΠΓ'.

Κατασκευαῖς δ' ἐπεκόσμησαν ἐκ τῶν ἐνόμων
τῆ ΑΩΙΘ.

Ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ ἐν τῇ μέσῳ κρέματα ἀργυροῦς πολυέλεος μεγάλης καλλιτεχνικῆς ἀξίας φέρων ἐπιγραφὴν.

• Ἀφιέρωμα Ν. καὶ Κ. Μοροζίνη καὶ Γ. Σαλθάρη,

Ἡ ἐν τῇ μέσῳ δὲ τῆς ὠραίας Πύλης μεγάλη κανδύλα

«Σοφία Βρίγκη τοῦ ποτὲ Γεωρ. Καρτζιώτη 1848».

Αἱ τοῦ Ἱεροῦ Τέμπλου εἰκόνες πᾶσαι εἰσὶν ἐπάργυροι φέρουσαι τὰς ἐξῆς ἐπιγραφάς.

Εἰκὼν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ

«Ἡ εἰκὼν ἀφιερῶθη παρ' Ἀντων. Βασιλείου ἐξ Ἄργους, τὸ δ' ἀργυροῦν ἐπικόσμημα ἐγένετο δαπάνη εὐσεβῶν τινῶν ὁμογενῶν, 1841.—Διὰ χειρὸς Κωνστ. Γκρέτζου τοῦ ἐκ Καλαρρῦτης τῆς Ἡπείρου ὡς καὶ τὰ ἐπικοσμήματα τῶν τῆς Θε-κου καὶ Ἀγ. Νικ. δύο εἰκόνων».

Εἰκὼν τῆς Θεοτόκου

«Ἡ εἰκὼν ἀφιερῶθη παρὰ Λαυρεντίου Πατζηδιώτη ἐξ Ἄργους, τὸ δ' ἀργυροῦν ἐπικόσμημα ταύτης ἐγένετο δαπάνη Δημ. Σκούπα ἐκ Πρεβεζῆς».

Εἰκὼν Ἀγίου Ἰωάννου

«Ἀφιερῶθη ὑπὸ Κωνστ. Μιστροβάκη 1836.»

Εἰκὼν Ἀγ. Αἰκατερίνης

«Ἰω. καὶ Πολυξ. Συνοδινοῦ»

Εἰκὼν Ἀγίας Τριάδος

«Ἀφιερῶθ' ἐν παρὰ τοῦ Α. τοῦ Κ. Κ. Γ. Κ.»

Εἰκὼν Ἀγίου Νικολάου

«Ἀφιερῶθη ὑπὸ Ἀγγέλου Γιαννηκέση Ζακυνθίου 1859»

Εἰκὼν Ἀγίου Σπυρίδωνος

«Ἀφιερῶθη ὑπὸ Ἀγγέλου Γιαννηκέση Ζακυνθίου 1836»

Εἰκὼν Ἀγίου Γεωργίου

• Ἀφιέρωμα Γεωρ. Ἰω. Χατζηχώστα 1848 Ἀπρίλ. 25 δι' ἐπιστασίας Γ. Μίτζη.»

Αἱ κάτωθεν τῶν μεγάλων τούτων εἰκόνων τοῦ Τέμπλου ἐπίστανται μικραὶ εἰκόνες πρὸς ἀσπασμὸν πᾶσαι φέρουσι τὴν ἐπιγραφὴν

«Ἄωρον ἐξ Ἱεροσολύμων»

Ἐνὶ τῷ ἱεροῦ Βήματος εἰς μικρὰν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος ἐπὶ ἀργυροῦ περικαλύμματος ἀναγράφεται

« Ἀφιέρωμα Γεωρ. Κόντογλου 1806 »

Ἐπὶ ἐτέρας μικρᾶς εἰκόνας τοῦ Ἁγ. Νικολάου.

« Τῷ ἐν Τεργέστη Ἱερῷ Ναῷ τοῦ Ἁγ. Νικολάου
Δώρημα

Κασσάνδρου Α. Πετροκοκκίνου ».

Ὁ τῆς εὐλογίας τίμος Σταυρὸς ἀναγράφει

« Δι' ἐξόδων Κ. Βαρδάκκ »

Τὸ ἱερὸν ἀρτοφόριον ἀναγράφει

« Α. κ. Α. Γ. »

Καὶ ἕτερον μικρὸν ἀρτοφόριον

« Γ. Ι. Χ. Κ.—Α. Γ. »

Ἐπὶ ἀρχαίου ἀργυροῦ δίσκου ἀναγινώσκειται

« Ἀφιερῶθη παρὰ τοῦ κυρίου Ἰω. Ταμβίσκου ».

Ἐπὶ ἕτερον

« Ἀφιερῶθη παρὰ τοῦ κυρίου Γεωρ. Ἰωάννου »

Καὶ ἐπὶ ἄλλου

« Ἀφιερῶθη παρὰ τοῦ κυρίου Παράσχου Κοτράρου ».

ὑπάρχουσι τέσσαρα πολυτελῆ Εὐαγγέλια μὲ τὰς ἐξῆς ἐπιγραφάς

α') « Ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ἐκδοσις Βενετίας 1780 ».

β') Ἀφιέρωμα παρὰ τοῦ ἐδῶ Δημ. Ν. Ἀποστολοπούλου. Τριέστη 15 Ἰουλίου 1839. Ἐκδοσις Βενετίας 1833 ».

γ') « Παράσχος Κοτράρος ὁ ἐκ τοῦ ἐν Πελοποννήσου Ἀναπλίου ὄν, ἀφιέρωσε τὸ παρὸν εἶδον καὶ ἱερὸν Εὐαγγέλιον εἰς τὴν τῶν Ρωμαίων Ἐκκλησίαν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Νικολάου τιμωμένην ἵνα μνημονεύηται ἐν τε τῇ Ἱερῷ προθέσει καὶ ἐν τῇ παρρησίᾳ ἀείποτε 14 Ὁκτωβρίου μηνῶν » Ἐκδοσις Βενετίας 1781.

δ') Παμμέγεθες πολυτελές Εὐαγγέλιον εἰς Ρωσικὴν γλῶσσαν ἄνευ ἐπιγραφῆς.

Ἐν τῷ Σολέᾳ τοῦ Ναοῦ ἐπὶ τῶν τείχων ἔνθεν καὶ ἐνθεν ὑπάρχουσι δύο μεγάλαι ἐλαιογραφίαι μὲ πολυτελῆ πλαίσια, ἔργα τοῦ διασήμου ζωγράφου « Gessare dell'acqua 1854 » ὡς ἀναγράφουσι.

Ἡ ἀξία τούτων ὑπολογίζεται νῦν ἄνω τῶν 100 χιλ. φράγκων καὶ παριστώσων ἢ μία τὸν Ἱησοῦν προσκαλοῦντα τὰ παιδιά, ἢ δὲ ἕτερα τὸν Ἰωάννην κηρύττοντα.

Τὸ Ἱερὸν δισκοπότηρον ἀναγράφει

«Ἐγένετο δι' ἐξόδων τοῦ τιμιωτάτου κυρίου Νικ. Πλαστάρα».

Ἔτερον πολυτελὲς δισκοπότηρον ἀναγράφει

«Μνήσθητι Κύριε τοῦ δούλου σου Χρυσάνθου Ἱερομονάχου,
Μανόλη, Μαρτίας 1819.»

Ἐπὶ πολυτελοῦς «Ἀέρος» ἀναγράφεται

«A. D. 1848»

Τὸ Ἱερὸν Ἀντιμύσιον ἀναγράφει

«Θυσιαστήριον θεῖον καὶ ἱερὸν τοῦ τελεῖσθαι ἐν αὐτῷ ἁγίαν καὶ θεῖαν ἱε-
ρουργίαν, ἁγιασθὲν ὑπο τῆς θείας χάριτος τοῦ Παναγίου καὶ Ζωαρχικοῦ Πνεύ-
ματος, ἔχειν τε ἐξουσίαν τοῦ Ἱερουργεῖν ἐν παντὶ τόπῳ τῆς Δεσποτείας Χρι-
στοῦ τοῦ Θεοῦ Ἰμῶν, καθιερωθὲν δὲ ὑπο τοῦ Πανιερωτάτου Ἁγίου Πατρῶν καὶ
Ἡλιδος Μισαήλ 1832».

Ὁ αἰοίδιμος Μισαήλ ὁ Ἀποστολίδης, Κρής τὴν πατρίδα, διετέλεσεν ἐν-
ταῦθα ἐφημέριος καὶ διενθνητής τῆς Σχολῆς, ὁ εἶτα καθηγητής καὶ Πρύτανης
τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, καὶ κατόπιν Ἀρχιεπίσκοπος Πατρῶν καὶ Ἡλείας
καὶ Μητροπολίτης Ἀθηνῶν γενόμενος.

Ἐν τῷ ἐξομολογητηρίῳ ἐπὶ εἰκόνας τοῦ Σωτῆρος ἀναγράφεται «Χεῖρ Χ'»
Δαμπρνοῦ Σμυρναίου ΑΩΙΕ'»

Καὶ ἐπὶ ἐτέρας εἰκόνας τῆς Ἁγίας Τριῦδος

«Δέησις τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Νικολάου Δαμουλῆ
ΑΥΘΖ. χεῖρ Πολυχρονίου τοῦ ἐκ Χάνδακος Κρήτης».

Εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ Νυμφίου ἀναγράφεται

«Διὰ χειρὸς Δημητρίου ποτὲ Κατζη-Δαμπρνοῦ Σμυρναίου ΑΩΛΔ.
Μαρτίου ΚΗ».

Εἰς τὴν εἰκόνα τῆς Ἀναστάσεως

«Διὰ χειρὸς Δημ. Εὐβοαίως ΑΩΚΔ».

IV

Τὸ Νεκροταφεῖον τῆς Ἑλληνικῆς κοινότητος εἰς τὸ ἄκρον τῆς πόλεως εὐ-
ρισκόμενον κοσμεῖται ὑπὸ μεγαλοπρεπῶν Μυσολείων, καὶ ἐπὶ περικαλλοῦς
Ναοῦ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων.

Ἄνωθεν τῆς Νυμφαίας ἐν τῷ Ἱερῷ Βήματι ἀναγράφεται ἡ ἐπιγραφὴ

«Θεοὺς τε καὶ ἱεροῦς Ἀποστόλους τοὺς δώδεκα
Ἑλληγες παρεπίδημοι
ὑπὲρ τῶν ἐνθάδε κειμένων
Ἱερὸν δόμον τόνδε ἐκ τῶν ἐνόντων ἐδείμαντο
ἐν ἔτει αωκς».

Ἐν τῷ Ἱεροῦ Εὐαγγελίῳ ἀναγράφονται

«Τὸ παρὸν θεῖον καὶ ἱερὸν Εὐαγγέλιον μετὰ τῶν Πράξεων καὶ Ἐπιστολῶν τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, τῶν Δώδεκα Μηναίων, Παρρακλητικῆς, Τριφιδίου, Πεντηκοσταρίου, Εὐχολογίου μεγάλου, Ψαλτηρίου, Ὀρολογίου Μεγάλου, καὶ Ἁγιασματαρίου, ἀφιερώθησαν εἰς τὴν ἐν τῷ Γραϊκικῷ Κοιμητηρίῳ Ἐκκλησίαν τῶν Ἁγίων Δώδεκα Ἀποστόλων παρὰ τοῦ Ἰω. Γ. Χατζηκώστα εἰς μνημόσυνον τῶν θυγατέρων αὐτοῦ Ἀλεξάνδρας καὶ Ἐλισάβετ τῆς Μητρὸς αὐτῶν Αἰκατερίνης καὶ τῶν γονέων αὐτῆς, ἐν Τεργέστη τῇ 1/12 Μαρτίου 1833».

Τὸ ἱερὸν Ἀντιμύνησιον ἀναγράφει

«Χαλιοχαραχθὲν ἐν ἔτει 1769 Αὐγούστου 8 δαπάνῃ τοῦ Πανιερωτάτου καὶ Ἀσπιωτάτου Μητροπολίτου Κορίνθου κυρίου Μακαρίου τοῦ Νοταρᾶ καὶ καθιερωθὲν παρ' αὐτοῦ».

Μικρὰ εἰκὼν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου ἀναγράφει

«Εἰς μνημόσυνον Δημ. Σιδεριάδου».

Αἱ ἐν τῇ Σολέᾳ ἐξ εἰκόνες ἀναγράφουσι

«Εἰς μνημόσυνον Ἀλεξάνδρας καὶ Ἐλισάβετ θυγατέρων Ἰωάν. Γ. Χατζηκώστα 1854».

Ἐξώθεν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ καὶ πέριξ τοῦ Ἁγίου Βήματος ἀναπαύονται τὰ σώματα κληρικῶν ἀποθανόντων ἐν τῇ ὑψηροσίᾳ τῆς κοινότητος μὲ τὰς ἐξῆς ἐπιγραφάς.

«Ἐνταῦθα κεῖται ὁ Μητροπολίτης Βόσνης

Ἀμβρόσιος

ζήσας ἔτη 78, ἐκοιμήθη εἰς Κύλλην τῆς Στυρίας καὶ ἐτάφη ἐνταῦθα τὴν 17 Νοεμβρίου 1865· ὁ υἱὸς αὐτοῦ Γεώργιος δακρυρροῶν τὸν λίθον ἀνέθηκεν».

Περὶ τοῦ Μητροπολίτου τούτου Ἕλληνας τὸ γένος ἐξ Αἴνου καταγομένου, ὅστις προσεχώρησεν εἰς τὸ σχῆμα τῶν Ρώσων Ρασκολνίσκων ἐγραφεν ὁ γραμματεὺς τῆς Ἑλληνικῆς κοινότητος ἐλλόγιμος κ. Μ. Κωνσταντινίδης (πρβλ. «Νέα Ἡμέρα» Τεργέστης ἀριθ. 1847).

Ἀρχιμανδρίτης Θεοδόσιος Περγαμηνός

ζήσας ἔτη ὑπὲρ τὰ 33

καὶ διδάξας πολλαχού κατὰ συνέχειαν

τὰ Ἑλληνικὰ ἐγκύκλια παιδεύματα ὑπὲρ τὰ 23 ἔτη

παρέδωκεν ἐνταῦθα τὸ πνεῦμα εὐσεβῶς

θεῷ τῷ Παντοκράτορι, οὗ ἡ κόνις κέκρυπται

ὑπὸ τόνδε τὸν λίθον, Τεργέστη 23 Ὀκτωβρίου 1847».

Εὐσταθίῳ Θερεϊανῷ

ἀρχιμανδρίτῃ

τῷ ἀπὸ θεογενείας ἔτει ΑΗΑ
πρὸς Κύριον ἀποδημήσαντι
τῷ ΑΩΗΑ
ἔθηκε».

Ὁ ἀοιδίμος Εὐστάθιος Θερειανὸς ἦτο πατὴρ τοῦ πολυμαθοῦς φιλολόγου ἀοιδίου Διονυσίου Θερειανοῦ.

«Τῆ Ἱερᾶ μνήμη
προσφιλοῦς συζύγου καὶ πατρός
χρηστοῦ Ἱερέως καὶ διδασκάλου
Διδάκτορος

Παναγιώτη Πατσούκη
Κεφαλλῆνος

Μεγάλου Σακελλαρίου τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου.

ἐπιτύμβιον τόδε

ἡ θρηνοῦσα σύζυγος καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ
τέθνηκε ἐν Τεργέστη τῆ 25 Ὀκτωμβρίου 1869
ἐτῶν 36».

Ἐνταῦθα κεῖται

Ἰωακείμ Φώτιος ἀρχιμανδρίτης

ἐκ Βερροίας τῆς Μακεδονίας

χρηματίας ὑπὲρ τὰ 40 ἔτη ἐφημέριος
τῆς ἐνταῦθα Ἱερᾶς Ἐκκλησίας ἐτῶν 80
ἀνεπαύθη ἐν Κυρίῳ τὴν 13 Ἀπριλίου 1842».

Ὁ ἀοιδίμος ἀρχιμανδρίτης Ἰωακείμ Φώτιος προσελήφθη τὸ πρῶτον ὡς διάκονος καὶ ὡς τοιοῦτος ἔλαβε μέρος καὶ εἰς τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ναοῦ τὴν 14 Νοεμβρίου 1795 μετὰ τοῦ πρόην Μεθόνης Ἀνθίμου.

Ἐνθάδε κεῖται

Γρηγόριος Ἱεροδιάκονος Πατάκης

ἐκ Χίου

εὐσεβεὶα καὶ τῆ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπῃ διαπρέψας,

μετὰ τριαντονταετῆ ἱεροδιακονίαν ἐν τῷ ἐνταῦθα

πανσέπτῳ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Νικολάου

ἀπεδήμησε πρὸς Κύριον τῆ 28 Ἀπριλίου 1834

βιώσας ἔτη 73

Οἱ πενθοῦντες συγγενεῖς μνήμα τόδε ἀνήγειραν».

Ἱερομονάχῳ Θεοφίλῳ Θεοδωροπούλῳ

Ἀρχιμανδρίτῃ (Μεγαλοσπηλαιώτῃ)

μεταστάντι τῆ 25 Δεκεμβρίου 1900

Τὸ κοινὸν τῶν ἐν Τεργέστη Ὀρθοδόξων Ἑλλήνων

τιμῆς καὶ μνήμης ἕνεκα

τόδε τὸ σῆμα ἀπέθηκεν».

«Ὁ Ἀθράμιος Ἀγγελᾶτος κλεινὸς Ἀρχιμανθρίτης Κεφαλληνίας γέννημα καὶ οὐρανοπολίτης ἄκτῳ καὶ ὀγδοήκοντα τῆς ἀρετῆς συζήσας ἔτη ἐνταῦθα κρύπτεται τὸν βίον διανύσας τῆ 1 Ὀκτωβρίου 1858».

V

Ἐν τῷ ἰδίῳ Νεκροταφείῳ ἀναπαύονται καὶ διάφοροι εὐεργέται καὶ διδάσκαλοι τοῦ Γένους.

Ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Δημ. Πλατυγένους ἀφιερῶσαντος ὑπὲρ τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου περὶ τὰς 250 χιλ. φράγκα, τὸ εὐεργετηθὲν ἴδρυμα οὐδὲν ἀνέγραψεν, ἢ κοινότης ὁμῶς οὕτως εὐίμησεν.

«Τῷ ἀειμνήστῳ

Δημητρίῳ Πλατυγένῃ

πολίτῃ χρηστῷ καὶ ἐμπόρῳ ἐντιμοτάτῳ

γεννηθέντι ἐν Πορταριᾷ τῆς Θεσσαλίας

ἀναπαυθέντι ἐν Κυρίῳ τῆ δωδεκάτῃ Αὐγούστου

1856 ἔτους

τῷ πεντηχοστῷ πέμπτῳ ἔτει τῆς ἡλικίας αὐτοῦ.

Οἱ Ἐπίτροποι τῆς ἐνταῦθα Ἑλληνικῆς κοινότητος

εἰς αἰώνιον μνημα τόδε ἀνήγειραν».

Περὶ τοῦ ἀοιδίμου Δημ. Πλατυγένους διὰ μαζρῶν ὁμιλεῖ ὁ ἱστοριογράφος Ἄν. Γούδας (πρβλ. «Βίοι Παράλληλοι», Ἀθῆναι 1870, τόμος γ' σελ. 109).

«Κωνσταντίνῳ Κούμα τῷ Θεταλῷ

τῆς ἐνθάδε Σχολῆς ἀρχιδιδασκάλῳ

συγγραφεὺ καὶ διδασκαλίᾳ

εἰς τῆς Πατρίδος τὴν παλιγγενεσίαν

πλεῖστα καὶ κάλλιστα συμβαλλομένῳ

αὐδίου ἕνεκεν χάριτός τε καὶ τιμῆς

ἔτει ἀπὸ τῆς τελευταῆς αὐτοῦ ἑξηχοστῷ

τό κοινόν τῶν ἐν Τεργέστῃ Ἑλλήνων

τόνδε τὸν τύμβον ἀνέθηκεν 1896».

Ὁ σοφὸς τοῦ Γένους διδάσκαλος Κωνστ. Κούμας διετέλεσεν ἐπὶ πολλῶν διευθυντῆς τῆς Τεργεσιαιᾶς Ἑλληνικῆς Σχολῆς καὶ πολλὰς τῶν συγγραφῶν αὐτοῦ ἐνταῦθα ἐδημοσίευσεν, ὑπὲρ οὗ ἢ κοινότης εὐγνωμονοῦσα ἔστησε τύμβον μετὰ τῆς ἄνω ἐπιγραφῆς. Περὶ τῆς ἐν γένει βιογραφίας καὶ ἐθνικῆς δράσεως τοῦ Κούμα (πρβλ. Α. Γούδα «Βίοι Παράλληλοι», Ἀθῆναι 1870, τόμος β').

Βαρβολομακίῳ Βαρτέλλῃ τὴν πατρίδα Κυπρίῳ

πολλὰ βιώσαντι ἔτει ᾧδε ἐν Τριέστῃ

πρὸ τριάκοντα ὁ ἄκτῳ γηραιῷ τεθνηκότι

ἀνδρὶ ἀρίστῳ, σεβαστῷ διενεργητικῷ
τὸ τῆδε γένος προσφοραῖς δωρημασι πλουσίοις
ῶν ἐκτῆσατο εὐπρεπῶς καὶ ἰδρωσιν ἰδίῳις
παράδειγμα δοῦς ἐτι ζῶν ἄκρας φιλογενείας
εὐγνωμονοῦσα ξύμπασα τῶν ἐνταῦθα κατοίκων
ὀρθόδοξος ὁμήγυρις Ἑλλήνων τῶν ἀποίκων
τὸν τάφον ἤγειρεν αὐτὸν τιμῆς καὶ εὐλογίας
εἰς μνήμην ἐνδόξῳ ψυχῆς ἐν Χριστῷ μακαρίας
ἐν ἔτει σωτηρίῳ 1859 τῇ 18/50 Νοεμβρίου.

Ξενοφῶντι Σεκληστινῷ

γεννηθέντι τῇ 6 Νοεμβρίου 1816

μεταλλάξαντι τῇ 26 Φεβρουαρίου 1889

Ἑλλῆνι φιλοχρίστῳ, φιλοπτῶχῳ καὶ φιλοπόλιδι
ὄλθον μὲν καὶ πλοῦτον ἀκραιφνῆ κτησαμένῳ
τοῦτον δ' ἅπαντα

ἐπ' ὀφελείᾳ τοῦ Ναοῦ καὶ τῶν ἐκπαιδευτηρίων
καταλιπόντι

τὸ κοινὸν τῶν ἐνθάδε Ἑλλήνων

διαρκῆς μὲν τῆς ἑαυτοῦ εὐχαριστίας σύμβολον
κῆρυκα δὲ τῆς ἐκεῖνου μεγαλοδωρίας διαπρῦστον
τόδε τὸ σῆμα
εἰς δόξαν ἀείμνηστον
ἔστησεν·

Γεωργίῳ Γιαννιώτῃ

γεννηθέντι ἐν Συρράκῃ τῇ 17 Μαρτίου 1819

τελευτήσαντι ἐν Τεργέστῃ τῇ 14 Νοεμβρίου 1869

τὸ κοινὸν τῶν ἐνθάδε Ἑλλήνων

ἐπὶ δωρηματι γενναίῳ χάριν εἰδὸς

σὺν τῷ κληρονόμῳ

Ἀχιλλεῖ Γιαννιώτῃ

ἔστησαν.

Τὸ κοινὸν τῶν ἐνταῦθα ὀρθόδοξων Ἑλλήνων

εὐγνωμονοῦν τῷ εὐεργέτῃ

Μιχαήλ Ρεπέση

ἐψηφίσατο ἐν ἔτει σωτηρίῳ

1894

ὅπως τὸ μνημεῖον τόδε

διατελεῖ ἄθικτον

ἑσαεί.

* Ἐνθάδε κεῖται

Γεώργιος Μανούσης

γεννηθεὶς τῇ 9 Δεκεμβρίου 1806

μεταλλάξας τῇ 19 Ἰουλίου 1889

ἰδίᾳ ἐκάστῳ χρησίμως

καὶ ὑπὲρ τοῦ καλοῦ ὠφελίμως βιοτεύσας

τῆς φύσεως τὸ εὐγενές

βαθυπλούτῳ καλλύνας προαιρέσει

χαριέντως προσομιλήσας ταῖς Μούσαις

ποθήσας δ' ἀρετὴν φευγομένην ὀλίγοις

καὶ ζητούμενος οἷς ἀπέλιπεν».

Ὁ αἰοίδιμος Γεώργιος Μανούσης ἦτο πατὴρ τοῦ ἐξόχου ἱατροῦ Διευθυντοῦ τοῦ μεγάλου ἐνταῦθα Νοσοκομείου καὶ Προέδρου νῦν τῆς Ἑλληνικῆς κοινότητος κ. Ἀλ. Μανούση, ὡς καὶ τοῦ ἐπιλέκτου ὁμογενοῦς κ. Θεοδώρου Μανούση, ἐκ Μακεδονίας ἔλκων τὴν καταγωγήν.

«Κωνσταντίνῳ Κλεάνθῳ

ὕμνων Πινδάρου ἐρμηνευτῇ

δαινῶ ζηλωτῇ τοῦ πάλαι Κλεάνθους

Μουσῶν δ' ἑλικωνιάδων θερμῶ θεράποντι

σῆμα τόδ' ἔδρουται».

Ὁ Κωνστ. Κλεάνθης ἦτο ὁ πρῶτος διδάκτωρ τῆς φιλολογίας τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, διετέλεσε δὲ διευθυντὴς τῆς Τεργεσταίας Ἑλλην. Σχολῆς.

«Μητρὸς θρηνοῦσης ἐλπίδα γηροτρόφον

Νούσῳ δαινῇ ἄλίοις τε βέλεσαι θανόντα

Ἔρνος πολεμοχάρμου Δωριῶδος γενεῆς·

Κίρκον Χαράλαμπον γαῖα καλύπτει ἤδε.»

«Διονυσίῳ Θερειανῶ Ζακυνθίῳ

φιλολόγῳ ἄκρῳ

τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων ἐπιγνώμονι κρατίστῳ

ἐπιψήμησ ἀρωγῶ μεγαλοψύχῳ

φιλοπόλιδι τε καὶ φιλοπάτριδι φερωνύμῳ

γεννηθέντι μὲν τῇ 28)9 Σεπτεμβρίου 1834

τελευτήσαντι δὲ τῇ 3)15 Μαρτίου 1899

ἢ ἐν Μονάχῳ Βασιλικῇ τῶν Ἐπιστημῶν Ἀκαδημία

τόδε τὸ σῆμα

χάριν ἔχουσα ἔθηκεν».

Ὁ αἰδίδιμος Διονύσιος Θερεϊανὸς ἦτο υἱὸς τοῦ ἀρχιμανδρίτου τῆς Ἑλληνικῆς κοινότητος Τεργέστης Εὐσταθίου, διεκράθη δὲ ὡς δευτὸς Ἑλληνιστὴς καὶ ἐν ταῖς φιλοσοφικαῖς μελέταις, πολλὰς ἐγκαταλείψας περισπουδάστους συγγραφάς, ἦτο δὲ ὁ ἰδρυτὴς καὶ συντάκτης τοῦ περιοδικοῦ «Κλειώ». Ὁ Θερεϊανὸς ἀποθανὼν ἐκκληροδότησεν δλόκληρον τὴν περιουσίαν αὐτοῦ εἰς τὴν Βαναρικήν Ἀκαδημίαν ὅπως βραβεύονται ἔργα Βαναρῶν καὶ Ἑλλήνων, τὴν δὲ μεγάλην αὐτοῦ βιβλιοθήκην ἐκκληροδότησεν εἰς τὸν δῆμον Τεργέστης.

«Ἰωάννη Μελιγγῷ

τῷ Μεγάλῳ Εὐεργέτῃ

ἀεδίου εὐγνωμοσύνης ἕνεκα

τὸ κοινὸν τῶν Ὀρθοδόξων ἐν Τεργέστῃ Ἑλλήνων

τάδ' ἐχάραξε

1820—1907».

Ὁ ἐκ Κυνθίων Ἰω. Μελιγγὸς πᾶσαν τὴν μεγάλην αὐτοῦ περιουσίαν ἐκ 400 χιλ. φράγκων ἐδωρήσατο τῇ Ἑλληνικῇ κοινότητι πρὸς συντήρησιν τοῦ Ναοῦ καὶ τῆς Σχολῆς καὶ πρὸς ἐκπαίδευσιν ἐν Εὐρώπῃ Ἑλληνοπαίδων ἀτεκνῶν ἀποθανόντων.

«Οὔτε περ φύλλων γενετή, τοίη δὲ καὶ ἀνδρῶν

τῆν δ' ἀρετὴν ἀγαθῶν οὐποτ' ἀφαιρεῖται

πανδαμάτωρ αἰὼν, λάμπει δ' αἰεὶ καὶ θανοῦσιν.»

Ἐπὶ τοῦ καλλιμαρμάρου τάφου τοῦ ἐκ Πηλίου τῆς Θεσσαλίας ἀκροαιφροῦς πατριώτου Γεωργίου Ἀφεντούλη γέγραπται τὸ ἄνω ἐπίγραμμα, ὅπερ ὡς καὶ τὰ ἄλλα, ἅτινά εἰσιν ἐπὶ τῶν τάφων Κων. Κλεάνθους καὶ Χαρ. Κίρκου, ἐποιήσατο ὁ ἐλλόγιμος Διευθυντὴς τῆς Τεργεστιαίας Ἑλληνικῆς Σχολῆς κ. Εὐστάθιος Πασχάλης διδάκτωρ τῆς φιλολογίας.

Ἐν Τεργέστῃ κατ' Ἀπρίλιον 1910.

ΔΡ. ΙΕΖΕΚΙΗΛ ΒΕΛΑΝΙΔΙΩΤΗΣ

Ἀρχιμανδρίτης τῶν ἐν Τεργέστῃ Ἑλλήνων

